

Titel: Geen

Spreker: M.J. van den Berg

Partij: PvdA

Jaar: 1982

Voorzitter, kongres,

Vroeg uit bed gevallen en nu al op het kongres. Goedemorgen

Allemaal.

Partijgenoten,

Misschien dat sommigen van u aan het begin van dit kongres een gevoel van tweeslachtigheid niet kunnen onderdrukken.

Aan de ene kant hebben we met tomeloze energie in enkele weken tijd een compleet program uit de grond gestampt, voorzien van duizenden amendementen, die we vandaag tot definitieve besluiten moeten brengen, aan de andere kant de vraag wat de zin is van al die woorden, Van al dat papier. Woorden dreigen hun betekenis te verliezen, maar partijgenoten, in plaats van onszelf mee te laten slepen door scepticisme, laten we beseffen dat we hier vandaag praten over de zorgen en angsten van miljoenen mannen en vrouwen, die bedreigd worden in hun bestaanszekerheid.

Partijgenoten, werkloosheid is voor al deze mensen geen abstrakt woord op papier, maar het konkrete wanprodukt van een samenleving, die ondanks haar enorme welvaart, er niet in slaagt arbeid eerlijk over allen te verdelen, als op het arbeidsburo de werkloze te horen krijgt 'ik zou er maar mee stoppen, u krijgt nooit meer iets' dan schrijft de samenleving op datzelfde moment een mens af, omdat de samenleving zo funktioneert dat sommigen wel en anderen niet meedoen.

De "have's en have's not" van de jaren tachtig, en als in Brabant scholieren wordt gevraagd of ze denken straks werk te zullen krijgen en de overgrote meerderheid zegt neen, dan is onze samenleving bezig haar eigen toekomst de vernieling in te helpen, hier zitten afgevaardigden in de zaal die - beter dan ik – de vernederende geschiedenis van de werklozen uit hun regio kunnen vertellen. Oost-Groningen, de mijnstreek, Twente, de oude stadswijken. Het zijn plaatsen waar de ontwrichtende werking van de werkloosheid voelbaar is geworden. Door de onzekerheid geen werk te krijgen, wordt het zelfvertrouwen van mensen ondermijnd.

Anderen grijpen hun lot aan om de schuld van de economische stagnatie toe te schrijven aan te hoge sociale uitkeringen, die de prikkel om te werken weg zouden nemen, Wagner helpt?

Vrouwen krijgen nog minder kans dan vroeger. De discriminatie op de arbeidsmarkt neemt toe.

En we staan nog maar aan het begin. Want de neerwaartse spiraal van matigen, ombuigen, bezuinigen, zonder te komen tot een offensief werkgelegenheidsbeleid, brengt ons onherroepelijk op 1 miljoen werklozen in 1985, boven op de 1 miljoen arbeidsongeschikten. De nieuwe klasse- maatschappij van werkenden en niet-werkenden is dan een onafwendbaar feit geworden.

CDA en VVD laten er geen twijfel over bestaan, ze wanen zich al in het Catshuis, zij samen willen regeren, om samen orde op zaken te stellen, niet bij de miljarden van het zwarte geld circuit, de aardgaswinsten, de bewapeningsindustrie, de kernraketten.

Maar bij de honderdduizenden mensen die van een minimum rond moeten komen, wat CDA en VVD samen willen is élan voor de sterken en ontmoediging voor de zwakken, orde op zaken stellen, jawel, hun orde, hun zaken, op weg naar de nieuwe klassenmaatschappij, dat is het perspectief dat ons boven het hoofd hangt als zij zich over ons lot ontfermen.

De geschiedenis van onze beweging heeft bewezen dat wij onze kracht daartegen moeten zoeken in samenwerking, in het uitzicht bieden op rechtvaardige maatschappelijke verhoudingen.

Onze aanpak is altijd geweest: toekomstgericht, wetenschappelijk, planmatig, die traditie wordt verrijkt door ons nieuwe denken over de staat. Die traditie zullen wij voortgaan en de mensen tot verzet inspireren tegen de nieuwe klassenmaatschappij. CDA en VVD mogen de ongelijkheid willen vergroten, wij zullen haar verkleinen, als er minder werk is en als er minder inkomen is, dan verdelen wij het werk en inkomen eerlijk!

Eerlijk delen en solidariteit, de twee centrale principes uit ons beginselprogram, beide zijn concreter dan ooit uitgewerkt in ons nieuwe concept-verkiezingsprogram.

Ons program kiest voor herverdeling van arbeid, betaalde en onbetaalde arbeid, herverdeling over vrouwen en mannen. Dat is de enige uitweg om het hoofd te bieden aan de dreiging van de nieuwe klassenmaatschappij van werkenden en niet-werkenden, onze argumenten zijn sterk, want wat biedt het rechtse scenario?

Ik geef een paar voorbeelden:

- 1, geen weldenkend mens gelooft dat er veel nieuw werk bij komt. Dus zonder herverdeling van werk leidt hun scenario tot stijging van de werkloosheid.
2. Zonder nieuw werk en zonder herverdeling van werk wordt de druk op de sociale zekerheid zo groot, dat CDA en VVD lonen en uitkeringen zullen ontkoppelen. De solidariteit tussen werkenden en niet werkenden is doorbroken.
- 3, hun volgende stap zal zijn de toepassing van het kostwinnersbeginsel, de verzelfstandiging van vrouwen en mannen is geblokkeerd!
4. Vervolgens zullen ze konstateren dat de arbeidsmarkt nog steeds niet funktioneert, de werklozen blijkbaar nog niet voldoende zijn geprikkeld, omdat warempel de economie nog steeds stagneert, nleuwe bezuinigingsrondes zullen volgen, wat leidt tot een verdergaande neerwaartse spiraalbeweging van onze economie.

Daartegenover staat ons scenario. Ik noem een paar punten:

1. Herverdeling van arbeid, met inkomensoffers naar draagkracht,
2. Daardoor forse beperking van het aantal werklozen,
3. Mogelijkheid veel WAO'ers weer aan het werk te helpen.
4. Handhaving van de koppeling tussen lonen en uitkeringen, zodat iedereen aan de arbeidstijdverkorting meebetaalt,
5. Gelijke rechten van mannen en vrouwen op werk, inkomen en uitkering. Zolang we dat in de maatschappelijke praktijk nog niet hebben bereikt. Inkomenstoelagen om aan het draagkrachtbeginsel inhoud te geven, geen invoering van het kostwinnersprincipe.
6. Terugdringing van het financieringstekort door via arbeidstijdverkorting de sociale uitgaven voor werkloosheid echt te bedwingen, maar ook al staan de argumenten aan onze zijde, rechts lijkt niet te zoeken naar de argumenten voor een rechtvaardige maatschappij, maar naar een rechtvaardiging voor hun eigen machtspositie in deze samenleving, en dat is de kern van de leuze: "geen gezeik, iedereen is" rijk, als ik maar niet naar een ander kijk,"

Naast de vraag van de crisis is er natuurlijk de allesoverheersende vrede en veiligheid. Het gerenommeerde Engelse instituut, het internationale instituut voor strategische studies zegt, sprekend over de discussie over kernwapenstrategie en etcetera:

"vanwege de enorme vernietigingskracht van kernwapens en de onvoorstelbaarheid van de beslissing er zelfs maar één af te vuren, is de veel gehoorde term 'tweezijdige totale vernietiging' niet een strategie temidden van vele, maar het fundamentele gegeven van het nucleaire tijdperk."

Steeds meer mensen, ook buiten Nederland, zien dat in, de freeze campagne slaat aan. Van Kennedy tot Coretta King wil men daar een stop van meer en betere kernwapens, in Duitsland neemt de discussie toe over een nieuwe strategie, weg van de kernwapens.

Het palme rapport leert ons opnieuw de onmogelijkheid van de overleefbare kernoorlog, in de jaren tachtig zullen we een nieuw Hiroshima niet meer navertellen.

Dit rapport heeft toch iets meer gehalte dan wat de eerste minister ons uit Cairo vanonder de piramides door de radio toeriep: "van zo'n voetnoot over het plaatsen van de kernwapens, daar komt niets meer van in. "

Ik heb daarop maar één antwoord. Niet u, van Agt, maar de kiezer zal daarover op 8 september beslissen. De PvdA heeft gekozen. Daarover valt met ons niet te marchanderen.

Met de PvdA in de regering worden die raketten in Nederland niet geplaatst, daarop gaan we de verkiezingen in.

En daarmee partijgenoten, ben ik terug op de achtste september. Centrale vraag is, mogen CDA en VVD ongestoord hun gang gaan bij het uitvoeren van hun scenario, of weet de PvdA als centrum voor een progressief beleid de bevolking te mobiliseren voor eerlijk delen van arbeid en inkomen en tegen plaatsen van de nieuwe kern- raketten.

De mobilisatie gaat verder dan alleen het uitbrengen van een stem.

Die gaat over de noodzakelijke samenwerking met alle progressieven! Ik vind het bemoedigend Wim Kok's woorden in de Volkskrant te lezen, waarin hij onderstreept dat ook bij de FNV de solidariteit tussen werkenden en niet werkenden centraal punt blijft in de komende jaren.

Partij en vakbeweging, alleen samen staan we sterk!

Maar daarmee ligt de machtsvraag op tafel.

De VVD wil kernwapens plaatsen, ongelijkheid in recht op werk en inkomen en uitkering vergroten. Dat is duidelijke taal en zonder een woord terug te nemen van de principiële opheffing van onze blokkade naar de VVD, stel ik vast dat dit VVD-program haaks staat op onze principes en dan ook onverminderd fel door ons bestreden zal worden.

Het CDA heeft zich tot deze VVD bekend, wie zal de macht van CDA en VVD breken?

Over uiterst belangrijke zaken moeten op 8 september politieke keuzes worden gemaakt, ruwweg de keuze tussen aanpassing, berusting of verzet, de machthebbers van het behoudende stempel hebben zich eerder vergist in de loop der geschiedenis.

En opnieuw is aan de orde of wij het gigantische karwei van de hervorming van de maatschappij op ons willen nemen, de bevolking voor

Haar eigen belangen weten te winnen en kunnen mobiliseren.

In de jaren twintig staakten de loodgieters anderhalf jaar lang voor drie vakantiedagen. De machthebbers verklaarden hen voor onverantwoordelijk. Het zou de maatschappij ontwrichten, er was geen geld voor, zo verging het ook de strijders en strijdsters voor de tienurige werkdag. Haar na de Troelstra-gebeurtenissen kregen ze de achturige werkdag.

Vandaag de dag staan we opnieuw voor de tweesprong, óf de keuze voor ikke, ikke en de rest kan stikke, óf het recht op werk en inkomen voor allen.

De PvdA kiest op grond van feiten en principes voor eerlijk delen van werk en inkomen, voor bescherming van de positie van de laagstbetaalden en voor een ondubbelzinnig neen tegen de nieuwe kernwapens.

Partijgenoten, daarover gaat het vandaag en op 8 september!